

ELEKTRİK İŞLETME SORUMLULARININ İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ AÇISINDAN GÖREV, YETKİ VE SORUMLULUKLARI-I

Bu makalede, işyerlerinde çalışan elektrik işletme sorumlusu olan elektrik mühendislerinin görev, yetki ve sorumlulukları ile görevlerini yaparken dikkat etmeleri gereken hususlar işlenecektir.

1) Elektrik tesisatı ve işleri ile ilgili, yürürlükteki belli başlı mevzuat :

1-1) 11.01.1974 tarih ve 14765 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan "İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Tüzüğü", 5'inci Bölüm, Madde; 270 ile 354 arası: Bu maddeler, işyerlerinde elektrik işlerinde ve tesisatında bulunması gereken genel özellikler ve alınması gereken genel tedbirlerle ilgili hükümler içerir. Bu tüzük, AB uyum yasaları doğrultusunda elektrik konuları ile ilgili yönetmelik çıkmadığı için hala yürürlüktedir.

1-2) 24.12.1973 tarih ve 14752 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan "Parlayıcı, Patlayıcı, Tehlikeli ve Zararlı Maddelerle Çalışılan İşyerlerinde ve İşlerde Alınacak Tedbirler Hakkında Tüzük", 2'nci Bölüm, Madde; 22 ile 51 arası: Özellikle bu tip işyerlerinde, elektrik tesisatında bulunması gereken özellikler ile alınması gereken tedbirlerden bahseder. Bu tüzük de yukarıda belirtilen gerekçe sebebiyle hala yürürlüktedir.

1-3) 22.10.1984 tarih ve 18553 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan "Maden ve Taş Ocakları

İşletmelerinde ve Tünel Yapımında Alınacak İSİG Önlemlerine İlişkin Tüzük", 3'üncü kısmının, 1 , 2 ve 3' üncü bölümleri, Madde:246 ile 309 arası : Birinci bölüm "Elektrikle ilgili genel hususlar", ikinci bölüm "gaz ve toz patlaması tehlikesi bulunan ocaklarda elektrikle ilgili önlemler", üçüncü bölüm ise "Elektrikli aygıtlar, iletkenler, tesisler ve patlamalara karşı alınacak önlemler" ile ilgilidir.

1-4) En son şekliyle 04.11.1984 tarih ve 18565 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan "Elektrik İç Tesisler Yönetmeliği": Bu yönetmelik, elektrik iç tesislerinin kurulmasına ve işletilmesine dair hükümleri kapsar. Elektrik enerjisinin üretilmesine ve dağıtılmasına dair, yapı içindeki tesisleri kapsamaz.

1-5) En son şekliyle 30.11.2000 tarih ve 24246 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan "Elektrik Kuvvetli Akım Tesisleri Yönetmeliği": Bu yönetmelik, elektrik kuvvetli akım tesislerinin kurulmasına, işletilmesine ve bakımının güvenlikle yapılmasına dair hükümleri kapsar. Bu yönetmeliğin kapsamına elektrik iç tesisleri, elektrikle işleyen taşıtlara

ilişkin besleme hatları, maden işletmelerindeki elektrik tesisleri girmez. Bu yönetmeliğin 4-a-3 maddesi, yüksek gerilimi, etkin değeri 1000 voltun üstünde olan fazlar arası gerilim olarak tanımlamıştır. 60'ıncı maddesinin birinci fıkrasında ise "Tüm yüksek gerilimli kuvvetli akım tesislerinde teknik konulardan sorumlu elektrik mühendisi olmalıdır. 154 kV ve daha büyük kuvvetli akım tesislerinde (uzaktan kumanda edilen TM'ler hariç) işletme sorumlusu olarak en az bir elektrik mühendisi bulundurulmalıdır. Bu mühendisin iş güvenliği ve iş emniyeti açısından sorumluluğu, tesiste uyulması gereken iş güvenliği yöntemlerini tespit etmek, emniyetli bir işletme için uyulması gerekli kuralları belirlemek ve gerekli araç gereçleri tespit ederek söz konusu kurallara uyulması yönünde denetlemeler yapmaktır. Kuvvetli akım tesislerinde yapım, bakım ve işletme esnasında işi yapan elemanın kişisel hatalarından oluşacak kazalarda bu mühendise hukuki sorumluluk yüklen-

nemez” denilmektedir. TEDAŞ, yönetmeliğin bu maddeleri gereğince, işyerlerinden sorumlu bir elektrik mühendisi istihdam edilmesini istemek ve enerji vermek için de şart koşturur. Eğer işyerinde istihdam edilen bir elektrik mühendisi varsa, bu kişi EMO'nun açtığı kurslara iştirak edip sertifika aldıktan sonra bu sorumluluğu üzerine almalı ve eğer yoksa işyerleri dışarıdan sözleşme ile serbest çalışan bir elektrik mühendisi buldurmalıdır. Her ne kadar bu maddede yüksek gerilimli kuvvetli akım tesislerinden bahsetse de, yukarıda bahsedilen öteki mevzuat doğrultusunda, EİSM'nin işyerinin bütün alçak ve yüksek gerilim tesisatından ve bu tesisatta yapılacak olan işlerden sorumlu tutulacağı aşikardır.

1-6) En son şekliyle 21.08.2001 tarih ve 24500 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan “**Elektrik Tesislerinde Topraklamalar Yönetmeliği**”: Bu yönetmelik, alçak ve yüksek gerilimli elektrik

kuvvetli akım tesislerine ilişkin topraklama tesislerinin kurulması, işletilmesi ve denetlenmesinde uygulanacak hükümleri kapsar.

1-7) 11.03.1997 tarih ve 22930 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan “**Grizulu Ocaklarda Elektrik Enerjisi Kullanılması Hakkında Yönetmelik**” Bu Yönetmelik, 13.08.1984 tarih ve 84/8428 sayılı "Maden ve Taşocakları İşletmelerinde ve Tünel Yapımında Alınacak İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Önlemlerine İlişkin Tüzük"ün 287'nci maddesine göre çıkarılmıştır. Bu Yönetmelik, bütün grizulu, yani metan gazı çıkma ihtimali olan ocakları kapsar. Bu Yönetmeliğin amacı, grizulu ocaklarda kullanılan elektrik enerjisinin gaz ve toz patlamalarına neden olmaması için gerekli olan tedbirlerin alınmasını sağlamaktır.

1-8) “**Elektrik Tesislerinde Emniyet Yönetmeliği**”: 6225 sayılı kanunun verdiği yetkiye dayanılarak Elektrik Mühendisleri Odası tarafından hazırlanmış olan bu yönetmelik, elektrik tesisle-

rinde ve işlerinde alınması gereken her türlü emniyet tedbirleri hakkında hükümler içerir.

2) **İşveren ve İşveren Vekili Tanımları**: İşçi çalıştıran gerçek veya tüzel kişiye yahut tüzel kişiliği olmayan kurum ve kuruluşlara işveren, işveren adına hareket eden ve işin, işyerinin ve işletmenin yönetiminde görev alan kimselere işveren vekili denir. Buradan çıkan anlam şudur, bir işyerinde birden çok konuda işveren vekili olabilir. Örneğin İnsan Kaynakları ve Personel Müdürü, Bakım ve Onarım Müdürü, Elektrik İşletme Sorumlu Mühendisi kendi konularıyla ilgili birer işveren vekili olarak yorumlanabilir. İşveren vekilinin bu sıfatla işçilere karşı işlem ve yükümlülüklerinden doğrudan işveren sorumludur. İş Yasasında işveren için öngörülen her çeşit sorumluluk ve zorunluluklar işveren vekilleri hakkında da uygulanır. İşveren vekilliği sıfatı, işçilere tanınan hak ve yükümlülükleri ortadan kaldırmaz.

(Devam edecek)

Elektrik Mühendisi Haldun BÜYÜKDORA tarafından ilgili üyelerimizin bilgi birikimini arttırmak amacıyla hazırlanan **OG Şebekelerinde Ölçü Trafoları ve Sekonder Koruma** notları Şubemizce yayınlanmıştır.

Bu çalışma meslekte uzun yılların oluşturduğu zengin bir birikimi, bu gereksinimi hisseden meslektaşlarımızın kullanımına sunmaktadır. Dileyen üyelerimiz söz konusu yayını Odamız birimlerinden temin edebilirler.